

Dostępność do leków refundowanych w 2013 r.

doc. Zbigniew Kotula

PDF FULL-TEXT
www.lekwpolsce.pl

Oddano do publikacji: 02.07.2014

Na podstawie danych zawartych w publikacji NFZ w internecie przeprowadzono analizę rynku leków refundowanych w 2013 r. Opublikowane dane szczegółowe nie obejmują informacji dla ok. 4,4 mln opakowań, tj. 1,13% wszystkich wykupionych leków o wartości ok. 243 mln PLN (2,25%). Analizowano 8400 pozycji, w ramach których sprzedano 390,8 mln opakowań o wartości 10,806 mln PLN. W tab. 1 zestawiono ogólne dane dla rynku leków refundowanych w 2013 r. w porównaniu z wynikami z 2012 r. („Lek w Polsce” nr 6/7 2013).

Z zestawionych danych wynika, że w 2013 r. nastąpił kilkuprocentowy wzrost wartości i liczby leków refundowanych (ok. 5%), jak i wartości refundacji przez NFZ. Niestety, wzrósł także udział procentowy odpłatności pacjentów z 33,05% do 33,54%. Po dwucyfrowym spadku rynku leków refundowanych w 2012 r. nastąpiła nieznaczna poprawa w dostępności do leków refundowanych – z 10,164 mld DDD w 2012 r. do

10,587 mld DDD w 2013 r. Nadal jednak jest jeszcze daleko do osiągnięcia poziomu dostępności z 2011 r. – 11,933 mld DDD, podczas gdy udział procentowy ludności w wieku powyżej 65 lat rośnie z roku na rok.

Warto zauważyć, że w ramach refundacji pacjenci zakupili ok. 8400 różnych preparatów, ale tylko ok. 2900 pozycji ma ceny ustalone przez Ministerstwo Zdrowia, zaś 5400 pozostałych pozycji ma ceny nieregulowane. Znaczna ilość pozycji – ok. 3000 – została zrealizowana w ilości 1-100 opakowań w skali całego roku!

W tab. 2 zestawiono wyniki przeliczenia zrealizowanych opakowań na określone dzienne dawki z podziałem na podstawowe grupy ATC. Dane z 2013 r. porównano z wynikami z 2012 r. W 2013 r. nastąpił wyraźny wzrost użytkowania leków z grup:

- R – układ oddechowy (28,19%)
- N – układ nerwowy (17,07%)
- H – układ hormonalny (12,65%)
- S – narządy zmysłu (14,28%).

Rynek leków refundowanych w 2013 r.

Tabela 1

	2012	2013	Zmiana w %
Wartość rynku w mld PLN	10,235	10,806	+ 5,58
Liczba opakowań w mln szt.	372,8	390,8	+ 4,83
Wartość refundacji w mld PLN	6,852	7,181	+ 4,80
Współpłatność pacjentów w %	33,05	33,54	+1,47
Liczba DDD, w mld	10,164	10,587	+ 4,16
Koszt 1 DDD, w PLN	1,01	1,02	+1,00

Leki refundowane w 2013 r., w mln DDD, w ramach podstawowych grup ATC

Tabela 2

Grupa ATC	2013 r.		$\frac{2013 \text{ r.}}{2012 \text{ r.}}$ w %
	mln DDD	udział %	
A – przewod pokarmowy i metabolizm	1.414,8	13,36	94,6
B – krew i układ krwiotwórczy	250,6	2,36	93,06
C – układ sercowo-naczyniowy	5.633,5	53,21	105,51
D – leki dermatologiczne	53,4	0,51	86,63
G – układ moczowo-płciowy i hormony płciowe	413,1	3,90	103,64
H – leki hormonalne z wyłączeniem hormonów płciowych	264,8	2,50	112,65
J – leki przeciwniekcyjne do stosowania ogólnego	240,6	2,27	97,35
L – leki przeciwnowotworowe i immunomodulacyjne	112,3	1,06	80,84
M – układ mięśniowo-szkieletowy	359,1	3,39	97,05
N – układ nerwowy	551,2	5,21	117,07
P – leki przeciw pasożytom i owadom	5,2	0,05	60,47
R – układ oddechowy	791,5	7,48	128,19
S – narządy zmysłu	170,2	1,60	114,28
V – Varia	326,9	3,09	107,50
	10.587,2	100	104,16

Nadal pod względem ilościowym w przeliczeniu na jednostki DDD najczęściej są użytkowane w ramach refundacji leki z grupy C – układ sercowo-naczyniowy – 5.635,5 mln DDD, co stanowiło aż 53,21% wszystkich leków. Na drugim miejscu były leki z grupy A – przewod pokarmowy i metabolizm – 1.414,8 mln DDD, tj. 13,36% tego rynku, a na trzeciej – leki z grupy R – układ oddechowy – 791,5 mln DDD, tj. 7,48%.

W tab. 3 zestawiono dane o rynku leków refundowanych w latach 2010-2013 na podstawie publikacji NFZ w internecie z danymi dla rynku na recepty nierefundowane, opublikowanymi przez firmę Kamssoft w „Ogólnopolskim Systemie Ochrony Zdrowia” (OSOZ, nr 1/2014 s. 59).

Z przedstawionych danych wynika, że po wprowadzeniu w życie nowej ustawy o refundacji leków nastąpił w 2012 r. *skokowy wzrost udziału na rynku aptecznym leków na recepty pełnopłatne*: z 39,47% w 2011 r. do 57,47% w 2012 r., 57,01% w 2013 r.

Przedstawione wartości pokazują, że lekarze nagle zaczęli przepisywać coraz więcej leków na recepty pełnopłatne w porównaniu z receptami na leki refundowane.

Warto zauważyć, że w 2013 r. NFZ przeznaczył w budżecie na leki refundowane 8,164 mld PLN, a zrealizowano recepty za 7,181 mld PLN, tj. na poziomie 88% planowanych wydatków. Tak więc lekarze zaoszczędzili dla NFZ ok. 1 mld PLN.

Wartość rynku leków na recepty w latach 2010-2013

Tabela 3

	2010	2011	2012	2013
Leki refundowane, w mld PLN ^{*/}	12,574	13,236	10,255	10,806
Leki na receptę nierefundowane, w mld PLN ^{**}	4,974	5,225	5,882	6,160
Leki pełnopłatne/leki refundowane, w%	39,55	39,47	57,47	57,01

^{*/} wg NFZ, ^{**}wg OSOZ 1/2014

Przy okazji warto zauważyć, że także w szpitalach lekarze nie wykorzystują funduszy przeznaczonych na refundację leków stosowanych w programach terapeutycznych i w chemioterapii. Budżet na 2013 r. przewidywał wydatki na te leki w kwocie 2,737 mld PLN, a wydano tylko 2,408 mld PLN, tj. 88,0% zarezerwowanej kwoty, czyli zaoszczędzono dalsze 330 mln PLN. Łącznie NFZ zaoszczędził w 2013 r. w wydatkach na leki ok. 1,330 mld PLN. Może Ministerstwo Zdrowia wraz z NFZ zastanowią się, dlaczego nie wydaje się na leki kwoty 17% budżetu NFZ, do czego zobowiązuje zapis w nowej ustawie o lekach.

Lepsze wykorzystanie funduszy przeznaczonych w budżecie NFZ na refundację do leków realizowanych w aptekach może nastąpić przez:

- poszerzenie listy leków refundowanych
- konsultacje z lekarzami wstrzymującymi się z przepisywaniem leków obecnych na wykazach refundacyjnych
- zmniejszenie odpłatności pacjentów z 33,54% w 2013 r. do np. 28% w 2015 r., co zaoszczędziłoby pacjentom ok. 0,5 mld PLN.

Zmniejszenie odpłatności pacjentów może nastąpić poprzez:

- wzrost cen limitowych
- przesunięcie w ramach kwalifikacji do poszczególnych grup odpłatności.

Podsumowanie

W 2013 r. nastąpił ok. pięcioprocentowy wzrost rynku leków refundowanych po dwucyfrowym spadku w 2012 r. Poziom dostępności do leków wyrażony w jednostkach DDD wynoszący 10,587 mld DDD w 2013 r. znacznie odbiega od wyniku z 2011 r. – 11,933 mld DDD.

Udział pacjentów w dopłatach do leków wzrósł z 33,05% w 2012 r. do 33,54% w 2013 r. Od 2012 r. znacznie wzrosła sprzedaż leków pełnopłatnych na recepty, co jest dodatkowym obciążeniem pacjentów. W 2011 r. leki na recepty nierefundowane stanowiły 39,47% wartości leków refundowanych, a w 2013 r. – 57,01%. ■